

(Ф 03.01-25)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

_____ Тетяна КОСОВА

«___» червня 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
(ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА)**

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «БАКАЛАВР»**

**Тема: «Облік і аналіз ефективності використання оборотних активів
підприємства»**

Виконав(ла): Вероніка СКОПЕЦЬ

Керівник: д.е.н., професор Ніна ОВСЮК

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - д.е.н., професор Ніна ОВСЮК

другий розділ - д.е.н., професор Ніна ОВСЮК

Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА

Київ 2024

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
Тетяна КОСОВА
«13» травня 2024 р.

ЗАВДАННЯ на виконання кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти СКОПЕЦЬ Веронікі Вадимівни (прізвище, ім'я у родовому відмінку)

1. Тема кваліфікаційної роботи «Облік і аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства» затверджена наказом ректора від .04.2024 № /ст.

2. Термін виконання роботи: з 13.05.2024 до 16.06.2024.

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики України, Національного підприємства України, дані обліково-інформаційної системи підприємства, фінансова, податкова, статистична звітність підприємства.

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність оборотних активів як об'єктів обліку і аналізу

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку оборотних активів та аналізу їх ефективного використання на підприємстві

1.3. Організація та задачі обліку оборотних активів та аналізу ефективності їх використання в умовах ПП «Фірма Світлобудсервіс».

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТА АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В УМОВАХ ПП «Фірма Світлобудсервіс»

2.1. Документальне оформлення операцій з оборотними активами та облікові процедури на підприємстві

2.2. Відображення оборотних активів у фінансової і податкової звітності підприємства

2.3. Аналіз ефективності використання оборотних активів та напрями удосконалення обліково-інформаційної системи ПП «Фірма

Світлобудсервіс»
Висновки до розділу 2
ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:

ЛИСТ 1 Сутність оборотних активів як об'єктів обліку і аналізу. ЛИСТ 2. Нормативно-правове регулювання обліку оборотних активів та аналізу їх ефективного використання на підприємстві. ЛИСТ 3. Організація та задачі обліку оборотних активів та аналізу ефективності їх використання. ЛИСТ 4. Документальне оформлення операцій з оборотними активами та облікові процедури на підприємстві. ЛИСТ. 5. Відображення оборотних активів у фінансової і податкової звітності підприємства. ЛИСТ. 6. Аналіз ефективності використання оборотних активів та напрями удосконалення обліково-інформаційної системи підприємства.

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної роботи та надання його керівнику	13.05.2024 – 21.05.2024	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	22.05.2024 – 31.05.2024	
3	1. Узгодження кваліфікаційної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну роботу. 4. Підготовка виступу.	01.06.2024 – 04.06.2024	
4	1. Переплетення кваліфікаційної роботи, підготовка презентації та доповіді 2. Подання кваліфікаційної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	05.06.2024 06.06.2024	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	д.е.н., проф. Ніна ОВСЮК		
РОЗДІЛ 2	д.е.н., проф. Ніна ОВСЮК		

8. Дата видачі завдання: «13» травня 2024 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Ніна ОВСЮК
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Вероніка СКОПЕЦЬ
(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Облік і аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства»: 56 с., 5 рис., 13 табл., 39 літературних джерела.

Мета кваліфікаційної роботи: теоретичне обґрунтування ролі, сутності та змісту оборотних активів в діяльності підприємства, існуючої методики бухгалтерського обліку та аналізу ефективності використання оборотних активів та опрацювання практичних рекомендацій на прикладі ПП «Фірма Світлобудсервіс».

Об'єкт дослідження – процес обліку і аналізу оборотних активів з врахуванням специфіки економічної діяльності ПП «Фірма Світлобудсервіс».

Предмет дослідження: сукупність теоретичних та прикладних засад бухгалтерського обліку і аналізу ефективності використання оборотних активів підприємства.

Методи дослідження. Системний підхід, який окреслює вивчення внутрішніх причинно-наслідкових, структурно-функціональних, прямих і зворотних зв'язків, дає змогу виявити складні процеси розвитку економічної системи. Логічний метод дослідження економічних процесів в їхній логічній послідовності, спрямований від простого до складного, дозволяє звільнитися від випадковостей. Поєднання кількісного та якісного аналізу здійснюється за допомогою математичних і статистичних методів.

Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати для удосконалення обліково-аналітичного забезпечення оборотних активів з ціллю збільшення його інформативності, розробки моделі аналізу ефективності використання оборотних активів СГ та впровадження наданих рекомендацій у підприємницькій діяльності ПП «Фірма Світлобудсервіс».

ОБОРОТНІ АКТИВИ, ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА, БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ, ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ, ЗАПАСИ, ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВЗ – виробничі запаси

ГЗ – господарські засоби

ГКУ – Господарський кодекс України

ДПС – Державна податкова служба

МФУ – Міністерство фінансів України

МСБО – Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку

МСФЗ – Міжнародні стандарти фінансової звітності

НА – необоротні активи

НП(С)БО – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку

ОА – оборотні активи

ОЗ – основні засоби

ПДВ – податок на додану вартість

ПКУ – Податковий Кодекс України

СГ – суб'єкт господарювання

ТМЦ – товарно-матеріальні цінності

ТОВ – Товариство з обмеженою відповідальністю

ФГД – факти господарської діяльності

ЦКУ – Цивільний Кодекс України

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	11
1.1. Сутність оборотних активів як об'єктів обліку і аналізу.....	11
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку оборотних активів та аналізу їх ефективного використання на підприємстві.....	17
1.3. Організація та задачі обліку оборотних активів та аналізу ефективності їх використання в умовах ПП «Фірма Світлобудсервіс»....	22
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТА АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В УМОВАХ ПП «ФІРМА СВІТЛОБУДСЕРВІС»	31
2.1. Документальне оформлення операцій з оборотними активами та облікові процедури на підприємстві	31
2.2. Відображення оборотних активів у фінансової і податкової звітності підприємства.....	38
2.3. Аналіз ефективності використання оборотних активів та напрями удосконалення обліково-інформаційної системи ПП «Фірма Світлобудсервіс».....	43
Висновки до розділу 2.....	52
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57
ДОДАТКИ	61

ВСТУП

Актуальність теми. Оборотні активи (або оборотний капітал) характеризуються як сукупність майнових цінностей суб'єкта господарювання, що обслуговують господарський процес і повністю споживаються протягом одного виробничого циклу.

Створення системи управління оборотними активами, шляхом поєднання обліку та аналізу ефективності їх використання набуває дедалі більшої актуальності для підвищення результативності функціонування суб'єкта підприємництва.

В ринкових умовах економічного розвитку оборотні активи набули нових суттєвих змін у визначенні джерел їх фінансування за рахунок існуючих фінансових інструментів, що вплинули на процес ухвалення дієвих управлінських рішень. Зазначене ускладнює відображення системі в обліку операцій підприємства та пошук відповідних практичних рішень, які відбиваються на умовах і факторах руху оборотних активів.

Обрання теми дослідження зумовлене тим, що обліково-аналітичне забезпечення повинне створювати можливості прийняття тактичних та стратегічних управлінських рішень щодо оборотних активів, а це можливо тільки за умови правильного ведення обліку та аналізу ефективності використання.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичне обґрунтування ролі, сутності та змісту оборотних активів в діяльності підприємства, існуючої методики бухгалтерського обліку та аналізу ефективності використання оборотних активів та опрацювання практичних рекомендацій на прикладі ПП «Фірма Світлобудсервіс».

Відповідно до визначеної мети, потрібно сформулювати низку **завдань**, які повинні сприяти її досягненню, отже:

- визначити економічний зміст оборотних активів як об'єктів обліку та аналізу;
- провести критичний аналіз нормативно-правової бази та спеціальної економічної літератури з досліджуваної теми;
- надати фінансово-господарську характеристику ПП «Фірма Світлобудсервіс» та визначити задачі обліку та аналізу оборотних активів підприємства;
- дослідити існуючу у суб'єкта господарювання організацію обліку оборотних активів;
- розглянути методику відображення оборотних активів у звітності підприємства;
- виконати аналіз ефективності використання оборотних активів у господарській діяльності ПП «Фірма Світлобудсервіс».

Об'єкт дослідження – процес обліку і аналізу оборотних активів з врахуванням специфіки економічної діяльності ПП «Фірма Світлобудсервіс».

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та прикладних засад бухгалтерського обліку і аналізу ефективності використання оборотних активів підприємства.

Методи дослідження. Системний підхід, який окреслює вивчення внутрішніх причинно-наслідкових, структурно-функціональних, прямих і зворотних зв'язків, дає змогу виявити складні процеси розвитку економічної системи, з'ясувати природу багатьох економічних процесів і явищ. **Логічний метод** дослідження економічних процесів в їхній логічній послідовності, спрямований від простого до складного, дозволяє звільнитися від випадковостей, не властивих цьому процесові. Поєднання кількісного та якісного аналізу здійснюється за допомогою математичних і статистичних методів. Його використання дає теоретичне підґрунтя для визначення конкретних практичних завдань щодо темпів розвитку СГ.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що *удосконалено:*

– організацію обліку оборотних активів підприємства шляхом актуалізації Наказу про облікову політику та включення до його структури запропонованого графіку документообороту, що сприятиме прискоренню руху документів і опосередковано, покращенню виробничих процесів;

набули подальшого розвитку:

– підходи до обрання методів та оцінок ОА, від яких залежить розмір фінансових результатів СГ. Так, метод оцінки вибуття запасів повинен об'єктивно відображати їх вартість, яка буде віднесена до витрат звітного періоду. Цей метод обирається відповідно до найменування запасу або їх однорідної групи, проте, єдиним методом, якій не відображає в умовах інфляції реальну вартість запасів на момент їх вибуття, виступає метод ФІФО.

Інформаційною базою дослідження слугували державні постанови та закони, нормативні документи, спеціальна фахова економічна література, матеріали науково-практичних конференцій, вебінарів, монографічні праці, інтернет-джерела, первинні документи, реєстри обліку та звітність ПП «Фірма Світлобудсервіс».

Практичне значення одержаних результатів обумовлене розробкою пропозицій щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення оборотних активів з ціллю збільшення його інформативності, розробка моделі аналізу ефективності використання оборотних активів СГ та впровадження наданих рекомендацій у підприємницькій діяльності ПП «Фірма Світлобудсервіс».

Особистий внесок здобувача вищої освіти. Виконана кваліфікаційна робота є самостійно проведеним науковим дослідженням, усі пропозиції та висновки якого належать особисто автору.

Апробація отриманих результатів відбувалася на III Міжнародній інтернет-конференції «Перспективні напрямки наукових досліджень» 31 травня 2024 р., яка відбувалася у м. Чернівці.

Публікації. За результатами конференції опубліковано тези доповіді Скопец В.В. Покращення структури оборотних активів в сьогоденні. *Перспективні напрямки наукових досліджень: зб. тез доп. III міжнародній конф., м. Чернівці, 2024.*

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку літератури і додатків. Основний матеріал праці викладено на 56 сторінках друкованого тексту, у тому числі 13 таблиць, 5 рисунків, 3 формули та 13 додатків. Список використаних літературних джерел складається із 39 найменувань на 4 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність оборотних активів як об'єктів обліку і аналізу

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» оборотні активи (ОА) – це гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

З економічної точки зору ОА являють собою засоби підприємства, які використовуються протягом одного виробничого циклу і свою вартість переносять на предмет повністю.

Термін «оборотні активи» в економічній теорії має наступні кілька синонімів: «оборотні кошти», «оборотний капітал», «робочий капітал», разом з тим, незважаючи на різноманітність зазначених термінів, економічна сутність цього поняття трактується у вітчизняній та зарубіжній літературі однаково[3; 9].

Оборотний капітал – це частина капіталу підприємства, що належить власнику та направляється на забезпечення підприємства оборотними коштами.

Оборотний капітал і оборотні кошти – взаємопов'язані поняття, однак вони не є аналогічними. Величина оборотного капіталу свідчить про те, наскільки основна діяльність підприємства забезпечена власними фінансовими ресурсами. Поряд з цим, за недостатністю власних, в обіг можуть бути залучені спеціально для цього позичені кошти (кредити), а

також кошти, призначені для погашення заборгованості з поточних зобов'язань, що є цілком нормальним.

Оборотний капітал визначає процес пошуку джерел фінансування оборотних активів. З точки зору бухгалтерського балансу оборотний капітал - це перевищення ОА підприємства над його короткотерміновими зобов'язаннями.

Оборотні кошти – це авансована СГ в оборотні виробничі фонди та фонди обігу (за мінусом амортизаційних відрахувань) сукупність коштів, яка опосередковує їх рух у процесі кругообігу, забезпечує безперервний процес виробничо-господарської діяльності.

У складі ОА виділяють:

- Запаси товарно-матеріальних цінностей (матеріальні оборотні активи).
- Дебіторська заборгованість (розрахунки з дебіторами). До них відноситься заборгованість юридичних і фізичних осіб підприємству за різноманітні товари, роботи, послуги і інші види.
- Грошові активи. До них відносяться грошові кошти СГ в касі, на розрахунковому, валютному і інших рахунках.
- Короткострокові фінансові вкладення. До них відносяться фінансові вкладення СГ в різні фондові і грошові інструменти на термін менше одного року. По своєму економічному змісту вони є формою тимчасового використання вільних грошових активів з метою отримання доходів по них в короткостроковому періоді.
- Інші види оборотних активів. До них відносяться витрати майбутніх періодів (витрати, зроблені в поточному періоді, але які будуть віднесені на виробництво в майбутніх звітних періодах) і деякі інші їх види (не віднесені до вище перелічених груп) [9].

У зарубіжній та вітчизняній практиці ОА підприємства класифікують за наступними ознаками (таблиця 1.1).

Оборотні активи виконують важливу роль в ефективному управлінні підприємством. У зв'язку з цим вагомим є визначення економічної сутності ОА.

Таблиця 1.1

Класифікація оборотних активів підприємства

№	Класифікаційні ознаки	Види ОА
1	2	3
1	За функціональною роллю в процесі виробництва	- запаси, незавершене виробництво, витрати минулих періодів, напівфабрикати власного виробництва; - готова продукція, грошові кошти, товари, розрахунки
2	За формою контролю та планування	- ненормовані ОА: кошти на розрахунковому рахунку, поточні фінансові інвестиції; - нормовані ОА: виробничі запаси, незавершене виробництво, дебіторська заборгованість тощо
3	За фінансовими особливостями формування	- валові ОА (або валовий оборотний капітал) – це увесь їх обсяг незалежно від джерел фінансування; - чисті ОА (або чистий робочий капітал) – це різниця між валовою сумою активів та загальною сумою поточних пасивів СГ. Чистий оборотний капітал – це власні ОА
4	За джерелами формування	- власний обіговий капітал, який характеризує частину ОА, що сформована за рахунок ВК підприємства; - залучений капітал – характеризує частину ОА, що сформована за рахунок залученого СГ товарного або фінансового кредиту як на довгостроковій, так і на короткостроковій основі. Позиковий капітал залучається у вигляді банківських кредитів та інших форм, покриває додаткову потребу СГ в коштах
5	За ступенем ліквідності	- абсолютно ліквідні активи, або ОА у формі готових засобів платежу (гроші на поточних рахунках у банку та в касі); - швидко ліквідні ОА, до яких відносять усі форми дебіторської заборгованості, крім безнадійної; - низько ліквідні ОА, до яких належать запаси ТМЦ у різних формах
6	За ступенем ризику вкладання капіталу	- оборотний капітал з мінімальним ризиком: грошовий капітал, поточні фінансові інвестиції; - оборотний капітал з малим ризиком: дебіторська заборгованість безсумнівна,

		<p>виробничі запаси без неліквідів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - оборотний капітал з середнім рівнем ризику: готова продукція, МШП; - оборотний капітал з великим рівнем ризику: сумнівна дебіторська заборгованість, залежалі виробничі запаси, низькопопитна готова продукція
--	--	--

Закінчення таблиці 1.1

1	2	3
7	За матеріально-речовою формою	- предмети праці: запаси, сировина, матеріали, паливо; - готова продукція і товари; - грошові кошти і кошти в розрахунках
8	За рівнем варіабельності розміру	- постійні ОА – це які постійно перебувають у розпорядженні СГ, визначають мінімальну потребу в них, що забезпечує господарську діяльність, є основою постійного оборотного капіталу; - тимчасові ОА – обсяг яких коливається відповідно до сезонних потреб виробництва та реалізації його продукції або циклічних змін кон'юнктури ринку.

Джерело: сформовано автором на підставі [9]

Науковці і фахівці з бухгалтерського обліку досить часто застосовують такі поняття, як «оборотний капітал», «оборотні кошти», «поточні активи», «оборотні засоби», однак єдиного розуміння немає, що не впливає позитивно на існуючу систему обліку в Україні[9].

Оборотний капітал можна охарактеризувати як частину капіталу СГ, яка належить власнику та спрямовується на забезпечення СГ оборотними коштами.

Оборотний капітал і оборотні кошти – поняття взаємопов'язані, проте вони не є аналогічними. Фактична величина оборотного капіталу свідчить про те, наскільки основна діяльність СГ забезпечена власними фінансовими ресурсами. Однак, за недостатністю власних, в обіг можуть бути залучені спеціально для цього запозичені кошти (кредити), або кошти, призначені для погашення заборгованості з поточних зобов'язань.

До управління цим компонентом ресурсів СГ потрібно підходити виважено і кваліфіковано, оскільки від ефективності використання ОА залежить перспектива досягнення максимальних фінансових результатів, що є головною метою економічної діяльності.

Оборотний капітал СГ розкриває процес пошуку джерел фінансування ОА. З точки зору формування бухгалтерського балансу оборотний капітал

являє собою перевищення ОА підприємства над його поточними зобов'язаннями.

Оборотні виробничі засоби обслуговують виробничу сферу. Вони матеріалізуються в предметах праці (сировині, матеріалах, паливі та ін.) та втілюються у виробничих запасах, незавершеному виробництві, напівфабрикатах вироблених у власному виробництві, також вони представлені витратами майбутніх періодів, які потрібні для налагодження нового обладнання, пов'язані з підготовчими до виробництва процесами в сезонних галузях промисловості, з освоєнням нових видів виробництв та техніки тощо.

Інша складова оборотних коштів – фонди обігу. Вони не приймають особистої участі у виробничому процесі, тому що їх покликання полягає в забезпеченні ресурсами процесу обігу, в обслуговуванні засобів СГ та досягненні єднання виробництва та обігу. Фонди обігу знаходять своє відбиття в готовій продукції та грошових коштах.

Зплином часу у бухгалтерському обліку були виявлені суперечності поділу активів на основні і оборотні. Будь – який СГ, що прагне до фінансової стабільності має важливе завдання задовольняти фінансові вимоги своєї діяльності. Цією здатністю є відображення рівня ліквідності СГ, що відображає здатність виконання цих вимог, тобто показує можливість конвертованості одного активу в інший за допомогою обміну. Високоліквідним, тобто найлегше обмінюваним активом є гроші. Ліквідність інших активів вимірюється відповідно до їх здатності й швидкості обміну на кошти [2].

Україна, разом з багатьма іншими державами світу, намагається застосовувати МСФЗ як основу для оновлення своєї інфраструктури та наближення її до найкращої світової практики. Згідно з Концептуальною основою складання та подання фінансових звітів за МСФЗ, активами вважаються ресурси, контрольовані СГ у результаті минулих подій, від яких очікують надходження майбутніх економічних вигод до СГ [6].

Аналізуючи наведене, можливо запропонувати окреслити дефініцію активів, як ресурси, які знаходяться у володінні та користуванні СГ і мають свою вартість або є результатом операцій, що відбулися раніше. Таке визначення найбільш точно висвітлює суть поняття «активи», з дотриманням виконання таких основних вимог, як властивість мати вартість, тобто мати грошову оцінку та приносити економічну вигоду підприємству.

Дослідження показує відсутність існування єдиного методичного підходу до визначення ОА. Схематично це можливо відобразити на рис.1.1.

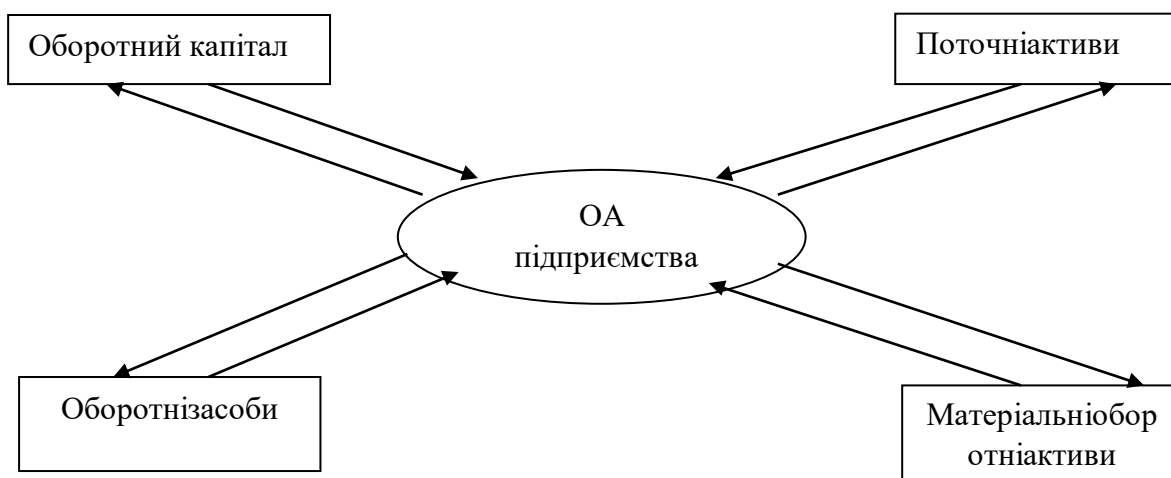

Рис.1.1. Схема відображення використання різних визначень ОА

Джерело: згруповано автором на основі [9]

Для того, щоб матеріальні ресурси вважались активами, на думку вітчизняних дослідників, потрібно виконання двох умов:

- 1) вони повинні контролюватись, знаходитись у володінні СГ;
- 2) повинні мати вірогідно визначену вартість у грошовому вираженні.

На підставі проведеного аналізу діяльності СГ України було виділено низку проблем, пов'язаних з визначенням активів у цілому, так і ОА окремо. Дослідження виявило, що на підприємствах активи розподіляються згідно структури звітного балансу, затвердженого НП(С)БО 1 на три групи: НА, ОА та необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття. За такою класифікацією віднесення активів до необоротних чи оборотних полягає у визначенні терміну їх використання (більше одного року або операційного циклу, якщо він довший за рік або менше 1 року) та обсягу

грошей, що в них вкладені, а також напрямів їх використання: у власній господарській діяльності використовуються НА або утримуються для продажу, Наведене демонструє розбіжності і відмінності у визначенні в нормативних джерелах та науковій економічній літературі понять оборотних та НА. Вирішення зазначених протиріч потребує подальшого дослідження визнання і класифікації ОА підприємства.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку оборотних активів та аналізу їх ефективного використання на підприємстві

Особливості нинішньої економічної ситуації в Україні, пов'язані з необхідністю подолання наслідків кризових явищ, вимагають від СГ значної уваги до виявлення та урахування впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. Отже, саме тому раціональне використання ОА підприємства є базисом підвищення ефективності діяльності СГ і вимагає врахування чинників впливу на формування їхньої структури та загального обсягу. Ґрунтуючись на цій позиції та використовуючи галузеві властивості формування ОА підприємства, досить важливим виявляється врахування зовнішніх чинників непрямого впливу, а саме: політичних, економічних, правових, соціально – демографічних.

Поряд із зовнішнім середовищем вагомим значення на формування ОА підприємства набувають чинники внутрішнього середовища, які формуються в середині підприємства та обумовлені: загальним розвитком даного СГ та спрямованістю його діяльності, особливостями технологічних і комерційних процесів, ефективністю реалізації бізнес-процесів, рівнем розрахунково – фінансової дисципліни тощо.

Отже, вищенаведене обумовлює вивчення і раціональне використання у фінансово – господарській діяльності суб'єкта підприємництва діючої законодавчих джерел, нормативних актів та методичних рекомендацій з тематики дослідження в таблиці 1.2.

Характеристика нормативно - правового забезпечення обліку та аналізу
ефективності використання НА

№ з/п	Нормативний документ	Короткий зміст	Використання в обліково – аналітичному процесі
1	2	3	4
1	Конституція (Основний Закон) України, Затверджена ВР України 28.06.1996 р.	Формулюються права та обов'язки органів державного та місцевого управління, СГ і громадян в державі	Забезпечення фінансово - господарської діяльності господарств усіх форм власності
2	Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №435 – IV зі змінами	Зазначаються основні напрями цивільної відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності	Для регулювання майнових та немайнових відносин фізичних та юридичних осіб
3	Кримінальний кодекс України: затверджений ВР України від 05.04.2001р. №2341-III із змінами	Нормативний акт в якому встановлені підстави і принципи кримінальної відповідальності та визначена охорона власності	Визначення штрафних санкцій підприємства щодо порушень законодавчих норм
4	Господарський кодекс: Закон України: прийнятий Постановою ВР України від 16.01.2003 №436-IV із змінами	В кодексі визначаються види господарських підприємств, їх об'єднання, наводиться умови реєстрації підприємства. Визначаються питання обліку і звітності	Використовується під час визначення питання характеристики підприємства, виду його діяльність, обраної ним облікової політики
5	Податковий кодекс України, затверджений Постановою ВР України від 02.12.2010 №2755-VI із змінами	Визначені об'єкти оподаткування, платники та порядок застосування податкових ставок, характеристика податків і порядок їх сплати до бюджетів і фондів	Застосовується при розгляді питання методики оподаткування підприємства, доходів громадян за податками та зборами
6	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України затверджений 16.07.1999р. №996-XIV із змінами	Формулюються спеціальні терміни, загальні принципи обліку та звітності, державне регулювання, вимоги до облікових документів та фінансової звітності	З метою організації бухгалтерського обліку і створення фінансової звітності підприємства
7	Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України затверджений ВР України від 21.12.2017р. №2258-VIII із змінами	Визначає порядок сертифікації аудиторів, умови організації роботи аудиторських компаній, здійснення аудиторської діяльності в державі	З ціллю організації і проведення аудиту надходження та використання необоротних активів на підприємстві

Закінчення таблиці 1.2

1	2	3	4
8	Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів затверджений наказом МФУ від 10.01.07 р. №2	Формулює методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів на підприємствах усіх форм власності	Застосовується під час визначення запасів для цілей бухгалтерського обліку, їх оцінка та визначення конкретних видів
9	НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затв. наказом Міністер. фінансів України від 07.02.13 р. №73	Встановлені загальні методологічні вимоги до складання та відображення показників діяльності підприємства у фінансовій звітності	Для організації обліку активів, відображення їх у фінансовій звітності
10	НП(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах: затв. Наказом Мінфіну України від 28.05.1999р. №137	Визначає методику внесення змін у фінансову звітність і загальні вимоги до їх відображення в системі фінансового та податкового обліку	Для організації обліку та методики внесення змін у фінансову звітність підприємств
11	НП(С)БО 9 “Запаси”: затвержене Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999р. №246	Формулює методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття інформації про них у фінансових звітах підприємства	Для організації обліку запасів на підприємстві, їх руху та відображення залишків у фінансовій звітності
12	НП(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”: затвержене Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999р. № 237	Окреслюються методичні підходи до висвітлення в бухгалтерському обліку та звітності даних щодо дебіторської заборгованості СГ за одержаними товарами, роботами, послугами	Для відображення в обліковій системі інформації про існуючу на підприємстві дебіторську заборгованість
13	НП(С)БО 12 “Фінансові інвестиції”: затвержене Наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000р. №91	Наводяться методологічні засади визначення інформації в бухгалтерському обліку про фінансові інвестиції та її розкриття у фінансових звітах підприємства	З метою правильного відображення на рахунках бухгалтерського обліку і в звітності підприємства фінансових інвестицій

Джерело: згруповано автором на основі [21; 22; 23; 25; 27]

Досліджуючи сучасні нормативні джерела щодо регулювання бухгалтерського обліку ОА підприємства, слід зазначити, що діючому ПКУ відсутнє конкретне визначення поняття ОА, проте надаються ознаки

матеріального активу як основних засобів і ОА в будь – якому вигляді, що відрізняються від коштів, цінних паперів, деривативів і НА [25].

У ГКУ зазначено, що «Майно підприємства становлять виробничі і невиробничі фонди, а також інші цінності, вартість яких відображається в самотійному балансі підприємства» [7].

Зазначене свідчить, що у законодавчо – нормативній базі України існують різні визначення ідентичних за своєю економічною сутністю ОА підприємства.

Поруч з законодавчими джерелами та нормативними актами, опрацьовувалася також спеціальна література з тематики дослідження.

В сучасних умовах на облік покладено важливе завдання стосовно поліпшення інформаційного забезпечення управління СГ. Це обумовлює потребу в перегляді певних теоретичних і практичних положень бухгалтерського обліку, методичних підходів до формування та обробки облікової інформації щодо активів, зокрема ОА підприємств.

У іноземній і вітчизняній літературі приділяють значну увагу обліку ОА, їх оцінці, яка впливає на фінансово – господарські результати діяльності СГ. Зазначені питання розглянуто у працях таких учених, як Х. Андерсон, О.А. Бурбело [2], А.П. Гречан [8], Д. Колдуелл, С. Колотуха [13], М.Метьюс, Б. Нідлз, А.Сміт та ін.

В працях науковців приділяється значна увага зовнішнім чинникам впливу на формування ОА. Так, група дослідників вивчала роль ОА в системі управління підприємством з позиції визначення шляхів підвищення ефективності його діяльності. У науковій статті автори доводили значення якісного аналізу ефективності використання ОА, окреслювали вибір інструментів та методів на підґрунті сформованої системи економічних показників, що включає не лише аналіз стану, динаміки та структури ОА, а також аналіз застосування окремих елементів ОА [14].

Смольнякова Н. М., Власова Н. О., Михайлова О. В. також поділяли думку щодо дослідження окремих елементів ОА і зазначали, що одним із

вагомих аспектів управління ОА виступає ефективне управління запасами СГ. Оптимальна організація обліку запасів дозволяє зменшити витрати на їх зберігання та підвищити ефективність використання, а також визначити наявність неліквідних запасів на підприємстві [30].

Филипенко О. М., Гросул В. А. свою наукову статтю приділили оптимізації дебіторської заборгованості СГ та довели, що грамотне використання фінансових інструментів сприятиме надходженню грошових коштів на підприємство, що зменшить ризики, зумовлені наявністю дебіторської заборгованості [33].

Кірдіна О.Г. зазначала, що критичним елементом щодо забезпечення ліквідності СГ слугує управління коштами підприємства. Визначення прогнозів щодо грошових потоків, а також формування касових бюджетів забезпечить об'єктивне планування фінансових потреб СГ, а також ефективне використання існуючих ресурсів. Здійснення інвестицій тимчасово вільних коштів СГ у ринкові цінні папери, короткострокові депозити, сприятиме отриманню підприємством додаткових доходів [12].

Дослідження практик успішних СГ щодо управління ОА є дуже корисним з ціллю запровадження прогресивних методів у власну управлінську діяльність. Опрацювання прикладних аспектів оптимізації ОА у різноманітних галузях сприятиме визначенню перспективних практик для застосування їх до властивостей власних бізнес-процесів [15].

Швець Ю. О. та Скворцова А. В. з метою управління ОА на підприємстві та нівелювання зовнішніх економічних та соціальних викликів пропонують розробляти адаптивні стратегії, які враховують такі виклики та сприяють формуванню оптимальної структури ОА [35].

В результаті дослідження особливостей бухгалтерського обліку і оцінки ОА, доведено вагоме значення сукупної вартісної оцінки ОА, яка забезпечує виконання основної мети бухгалтерського обліку – забезпечення керівництва достовірною інформацією для прийняття ефективних

управлінських рішень, зокрема щодо використання ОА, для його прибуткового і стабільного функціонування [9].

Автор Гречан А.П. обґрунтовує методологічний підхід до класифікації витрат на управління складовими ОА (дебіторською заборгованістю, коштами, поточними фінансовими інвестиціями, запасами). Врахування специфіки діяльності СГ, яка відображена у розробленій автором класифікації витрат на управління запасами, дає можливість обґрунтувати рішення в процесі управління ОА та впливати на витрати підприємства [8].

Автори Бурбело О.А. та Зуєва О.І. формулюють нові підходи до оцінки ефективності використання ОА. Дослідники наводять модель оптимізації системи компонентів, що утворюють ОА, яка повинна забезпечувати:

- максимальний прибуток, що одержують на одиницю ОА у результаті виробничої діяльності;
- мінімальний ризик, пов'язаний із вкладанням грошей в окремі види ОА;
- оптимальний рівень платоспроможності підприємства [2].

Головними задачами діючої системи управління ОА виявляється забезпечення СГ безперервного процесу оборотності активів з ціллю отримання максимального прибутку. Тому, в науковій статті автор Н.З Яцишин розкриває стратегію управління ОА підприємства, під якою прийнято розуміти цілеспрямований процес формування обсягу та складу ОА, що дозволяє забезпечити досягнення стратегічних цілей та завдань управління [36].

1.3. Організація та задачі обліку оборотних активів та аналізу ефективності їх використання в умовах ПП «Фірма Світлобудсервіс»

Дослідження обліку і аналізу ефективності використання ОА відбувалося на базі облікових даних та звітності Приватного підприємства «Фірма Світлобудсервіс».

Це Приватне підприємство було створене у 2006 році.

Коло діяльності ПП «Фірма Світлобудсервіс» доволі широке:

- проектування внутрішніх мереж електропостачання, електрообладнання і електроосвітлення об'єктів;
- проектування зовнішнього електропостачання: повітряні, кабельні лінії трансформаторні підстанції, мережі вуличного освітлення;
- монтаж зовнішніх інженерних мереж КЛ, ПЛ -10-0,4 кВ ТП, РП до 35 кВ в тому числі мережі вуличного освітлення;
- будівельні та монтажні роботи: улаштування основ та фундаментів збірних та монолітних, зведення металевих конструкцій, монтаж інженерних споруд, покрівельні роботи, утеплення приміщень;
- монтаж внутрішніх інженерних мереж, систем, приладів, релейного захисту;
- розчищення трас ПЛ від дерев та зарослі;

Це основні напрями виробничої діяльності базового підприємства.

ПП «Фірма Світлобудсервіс» має акредитовану електротехнічну лабораторію, яка відповідає державним вимогам та критеріям і використовується для проведення вимірювань опору ізоляції, контурів заземлення, петлі «фаза-нуль» та інше.

На підприємстві працюють фахівці у сфері електромонтажних робіт та інші спеціалісти. Більшість працівників складають бригади електромонтерів. У розпорядженні СГ власний автопарк з 27 одиниць спецавтотехніки: ямобури, автокрани, автовишки, вантажівки. Функціонує проектно-кошторисний відділ, бухгалтерія. Всі працівники підприємства мають необхідну фахову освіту, кваліфікаційний рівень і, що найдорожче, великий досвід роботи. У фінансовій та проектно-кошторисній діяльності та для організації складського обліку підприємство використовує сучасне ліцензійне комп'ютерне забезпечення, а працівники систематично проходять навчання і підвищення кваліфікації з метою удосконалення фахового рівня.

Всі досягнення підприємства – це, у значній мірі, відповідальна, професійно злагоджена праця людей.

Зроблено підприємством за роки багато: це і будівництво повітряних ліній електропередач та вуличного освітлення у десятках населених пунктів України, налагодження електропостачання на сотнях об'єктів, реконструкція повітряних та кабельних ліній 0.4кВ–10 кВ; будівельні роботи на об'єктах промисловості; виготовлення проектної документації з монтажу електропостачання для замовників-споживачів тощо. Підприємство відчуває свою соціальну відповідальність перед працівниками, громадою міста і району, державою.

Основні дані про ПП «Фірма Світлобудсервіс» подані в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Основні характеристики організаційної форми та видів економічної діяльності ПП «Фірма Світлобудсервіс»

Найменування	Характеристика
1	2
ЄДРПОУ:	34233116
Назва:	ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ФІРМА СВІТЛОБУДСЕРВІС" (ПП "ФІРМА СВІТЛОБУДСЕРВІС")
Організаційна форма:	Приватне підприємство
Адреса:	09500, КИЇВСЬКА область, ТАРАЩАНСЬКИЙ район, місто ТАРАЩА, вулиця СТЕПОВА, будинок 15-Б Запис в ЄДР: 09500, Київська обл., Таращанський р-н, м. Тараща, вул. Степова, буд. 15 Б
Стан:	Зареєстровано
Дата реєстрації:	13.03.2006 (18 років 1 місяць) Номер запису: 13481020000000242
Уповноважені особи:	Зубчевський Юрій Миколайович - підписант (представник; Відомості відсутні)
Бухгалтер:	Телешун Інна Олегівна
Засновники:	Зубчевський Юрій Миколайович 09501, Київська обл., Білоцерківський р-н, м. Тараща, вул. Таращанського Полку, буд. 2/177
Кінцеві бенефіціари:	Зубчевський Юрій Миколайович 09501, КИЇВСЬКА ОБЛ., БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ Р-Н, М. ТАРАЩА, ВУЛ. ТАРАЩАНСЬКОГО ПОЛКУ, БУД. 2/177

	Країна громадянства: Україна
--	------------------------------

1	2
Види діяльності: (основний вид діяльності КВЕД 43.21)	43.21 Електромонтажні роботи 16.29 Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель 42.22 Будівництво споруд електропостачання та телекомунікацій 43.22 Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування 43.99 Інші спеціалізовані будівельні роботи, н.в.і.у. 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля 47.99 Інші види роздрібної торгівлі поза магазинами 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах 77.11 Надання в оренду автомобілів і легкових автотранспортних засобів 77.12 Надання в оренду вантажних автомобілів 77.32 Надання в оренду будівельних машин і устаткування 80.20 Обслуговування систем безпеки

Джерело: сформовано автором на базі даних підприємства

Основною формою здійснення повноважень трудового колективу підприємства є загальні збори членів ПП «Фірма Світлобудсервіс». Трудові доходи кожного працівника визначаються його особистим вкладом з урахуванням кінцевих результатів виконаної роботи, регулюються нарахованими та сплаченими податками і максимальними розмірами не обмежуються.

Виробничі відносини трудового колективу з адміністрацією регулюються прийнятим колективним договором.

Організаційну структуру ПП «Фірма Світлобудсервіс» можна представити в наступному вигляді (рис.1.2)

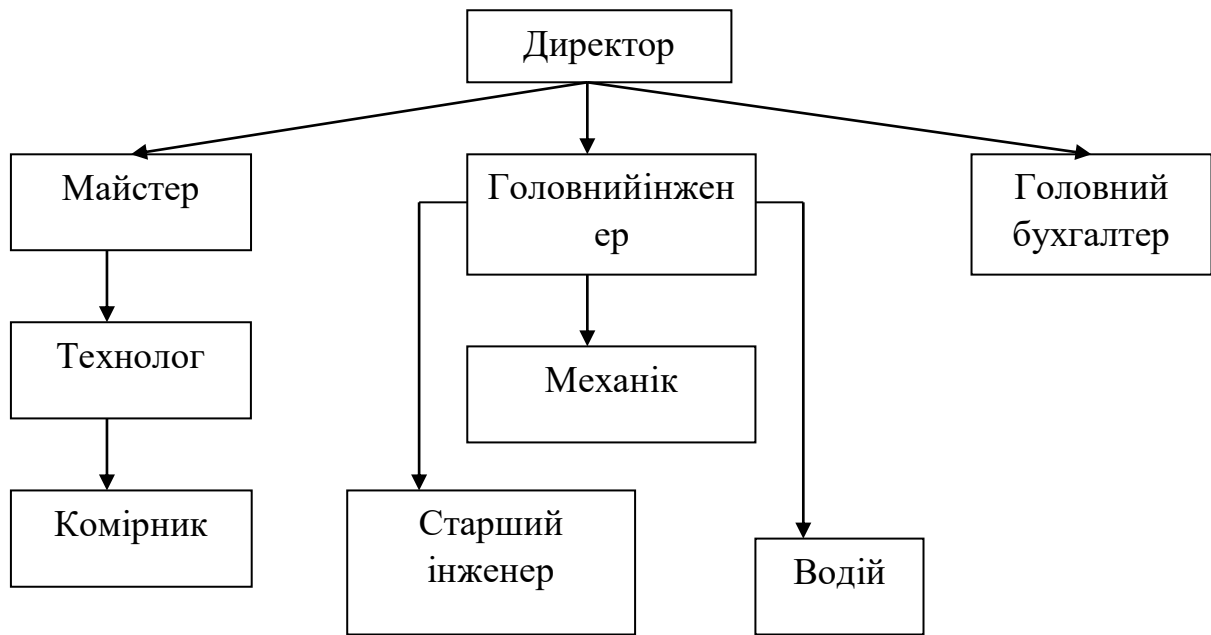

Рис.1.2. Організаційна структура ПП «Фірма Світлобудсервіс»

Джерело: сформовано автором на базі даних підприємства

Підприємство ПП «Фірма Світлобудсервіс» здійснює оперативний та бухгалтерський облік результатів своєї роботи, формує звітність та надає її відповідним органам у встановленому діючим законодавством порядку. Перевірка фінансово-господарської діяльності СГ фінансовими, податковими та іншими органами виконується згідно їх компетенції.

Бухгалтерський облік на сучасному етапі розвитку формує економічну інформацію, частина якої потрібна для створення фінансової звітності, а решта необхідна для управління СГ. Тобто важлива для використання менеджерами СГ для формування управлінських рішень. В зв'язку з наведеним, доцільно залучати до формування облікової політики підприємства працівників інших підрозділів підприємства – менеджерів, технологів, плановиків. Тому потрібно звернути увагу на якість Наказу про облікову політику підприємства.

У Наказі про облікову політику (Додаток Т) зазначено, що при укладанні договорів підряду на виконання електромонтажних робіт ціни на ОА у вигляді матеріальних ресурсів, передбачати згідно даних

бухгалтерського обліку за відповідними приходними документами на придбання матеріалів з урахуванням транспортних витрат по доставці на центральний склад. В разі відсутності необхідних матеріалів для виконання робіт в договорах підряду передбачати динамічну договірну ціну з уточненням вартості оборотних активів в актах приймання виконаних підрядних робіт по фактичній вартості згідно необхідних документів.

В наступних пунктах Наказу про облікову політику ПП «Фірма Світлобудсервіс» стосовно ОА, зазначено: аналіз дебіторської заборгованості проводити щомісячно; нарахування резерву сумнівних боргів вести по методиці застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості; щоквартально проводити переоцінку товаро - матеріальних цінностей з урахуванням моніторингу цін та темпів інфляції.

Наказ про облікову політику підприємства – це документ внутрішнього користування, який підписують особи, що мають право першого та другого підпису. Цей наказ передбачає дотримання СГ єдиної методики відображення господарської операцій та забезпечення своєчасного надання вірогідної інформації зацікавленим та обізнаним користувачам фінансової звітності.

Недоліки, які були виявлені в процесі дослідження організації обліку на ПП «Фірма Світлобудсервіс», стосуються організації облікової політики, а саме не визначено оцінку запасів при їх вибутті, не підготовлені відповідні додатки (Робочий план рахунків та Графік документообороту).

Проте, нами на основі вивчення специфіки господарської діяльності ПП «Фірма Світлобудсервіс» розроблено Графік документообігу (Додаток П).

Під час формування Наказу про облікову політику СГ потрібно враховувати, що окремі об'єкти ОА (наприклад запаси) мають альтернативні методи обліку. Це дає змогу розробити Наказ відповідно до специфіки виробничої діяльності підприємства. Окремі елементи облікової політики, що стосуються ОА, можуть впливати на фінансові результати діяльності СГ.

Тому, розглянемо схему відображення елементів облікової політики щодо ОА підприємства на рис. 1.3.

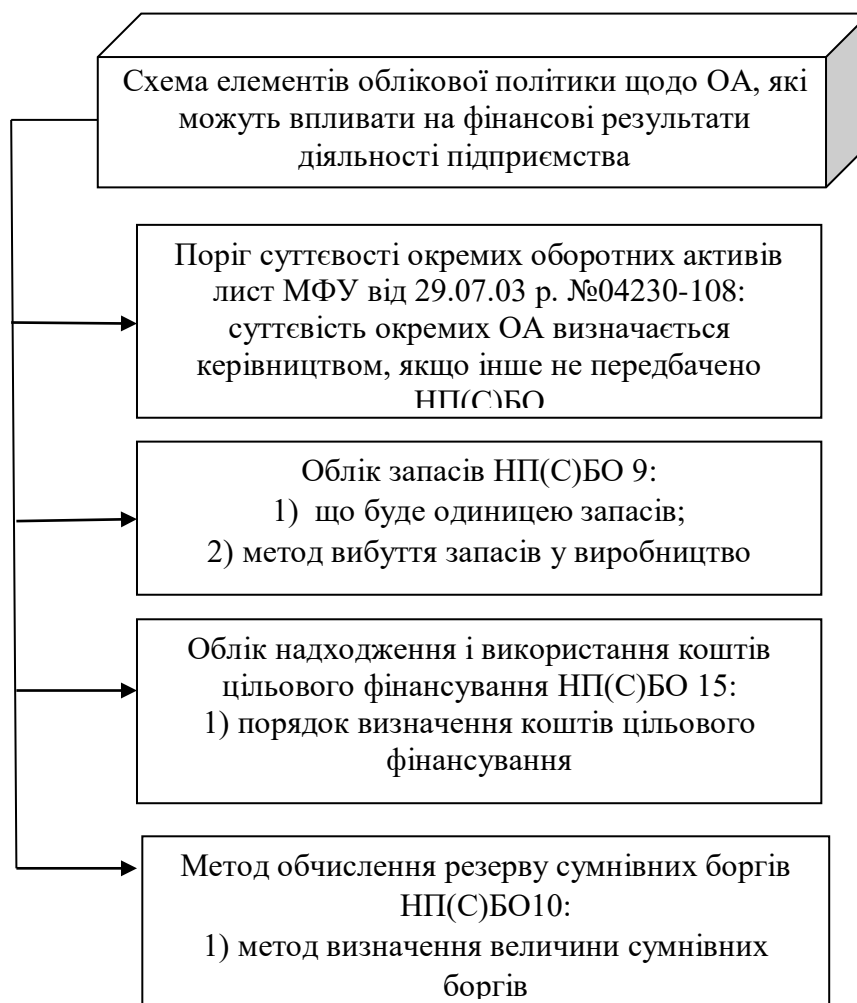

Рис.1.3. Схема елементів облікової політики щодо оборотних активів, які впливають на фінансові результати підприємства

Джерело: згруповано автором на основі [29]

Що стосується організації роботи бухгалтерії, то потрібно підкреслити, що бухгалтерська служба на чолі з головним бухгалтером є одним з ключових підрозділів управлінської структури ПП «Фірма Світлобудсервіс», яка забезпечує формування повної і вірогідної інформації про результативність фінансово-господарської діяльності та майновий стан підприємства, необхідної для прийняття раціональних рішень.

Обліковий підрозділ підприємства тісно пов'язаний з усіма іншими підрозділами ПП «Фірма Світлобудсервіс», отримує від них необхідну для

ведення бухгалтерського обліку та здійснення контролю документацію і надає їм економічну інформацію, здійснюючи безпосередній вплив на виконання плану електромонтажних робіт, рентабельність й інші економічні показники діяльності підприємства.

До кожного різновиду документів відповідно до діючого законодавства повинна розроблятися особлива схема у формі графіка руху документів (Додаток П). Він призначений забезпечити оптимальну кількість підрозділів і виконавців, через яких проходить конкретний первинний документ, визначити мінімальний термін його перебування у підрозділах, а також сприяти поліпшенню облікової роботи, посиленню контрольних функцій.

Висновки до розділу 1

1. Шляхи оптимізації ОА полягають у виборі відповідної політики управління запасами, грошовими коштами та дебіторською заборгованістю. Залежно від співвідношення ОА і обсягів реалізації виділяють гнучку й обмежуючу тактики їх формування. Обмежуюча тактика зменшує витрати на обслуговування ОА та мінімізує витрати, але при цьому обмежуються можливості швидкого реагування та зміни ринкової кон'юнктури. Гнучка тактика підвищує ліквідність, створює можливості для розширення обсягів виробництва підприємства, однак є більш затратною.

2. Оскільки важливою складовою ОА є виробничі запаси, а це обумовлює формування значної частини собівартості продукції, то для отримання більшого прибутку потрібно оптимізувати систему управління ОА та зменшити собівартість продукції, не впливаючи на її якість.

Практика показує, що процес обліку використання ОА є досить трудомісткою ділянкою. На багатьох підприємствах спостерігаються певні недоліки щодо обліку ОА. Все це підтверджує, що до цього часу залишаються невирішеними багато важливих питань, пов'язаних з

розробкою науково обґрунтованої системи обліку та аналізу ефективності використання ОА підприємства.

3. Аналізуючи в цілому діяльність підприємств з обліку ОА, можна виокремити такі негативні аспекти:

- складність визначення справедливої вартості ОА;
- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління ОА підприємств;
- невідповідний рівень контролю та оперативного регулювання процесів утворення ОА;
- обмеженість контролю використання ОА тощо.

Вирішення цих проблем потребує оновлення системи отримання інформації про ОА підприємства, використання нетрадиційних для вітчизняної облікової практики підходів щодо ефективного їх використання та оптимізації результатів діяльності СГ через застосування принципів і методів бухгалтерського обліку.

РОЗДІЛ 2
МЕТОДИКА ОБЛІКУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТА АНАЛІЗУ
ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В УМОВАХ
ПП «ФІРМА СВІТЛОБУДСЕРВІС»

2.1. Документальне оформлення операцій з оборотними активами та облікові процедури на підприємстві

У процесі управління виробничою діяльністю підприємства велике значення має формування адекватної системи первинного ОА, складовими якої є: грошові кошти та їх еквіваленти, поточна дебіторська заборгованість, поточні фінансові інвестиції, виробничі запаси, МШП, незавершене виробництво, готова продукція, товари тощо.

Для того, щоб кваліфіковано вивчити процес первинного обліку кожного з них, потрібно насамперед, з'ясувати, що потрібно під тим чи іншим оборотним активом.

Згідно НП(С)БО 1 грошові кошти - готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання[1].

Грошові кошти СГ зберігаються в касі та/або на рахунках у банку. Операції з готівкою відбуваються в касі підприємства. Касові операції оформляються документами.

У процесі господарської діяльності ПП «Фірма Світлобудсервіс» виконує розрахунки з іншими СГ і безготівковим шляхом. Об'єктом організації обліку є грошові кошти підприємства в національній валюті, які містяться в банку на рахунках, їх наявність і рух. Одиницею обліку є окремий рахунок.

Первинні документи, які використовуються при виконанні готівкових та безготівкових розрахунків наведені в таблиці 2.1.

Характеристика фактографічної інформації, що застовується в обліку
ОА (грошових коштів) на ПП «Фірма Світлобудсервіс»

№ з/п	Джерело інформації	Зміст інформації	Використання в обліково-аналітичному процесі
1	Прибутковий касовий ордер (ПКО) КО-1	Надходження готівки в касу	Сума готівкових коштів, які оприбутковані в касу
2	Видатковий касовий ордер (ВКО) КО-2	Видача готівки з каси	Сума коштів, які видані із каси
3	Журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових ордерів КО-3	Реєстрація в бухгалтерії ПКО, ВКО або документів, що їх замінюють	Визначення загальної суми готівкових коштів, що були оприбутковані та видані із каси
4	Касова книга КО-4	Облік касиром операцій з готівкою	Відображення руху грошових коштів в касовій книзі
5	Книга обліку прийнятих і виданих грошей КО-5	Облік коштів, що знаходяться в касі	Відображення руху грошових коштів в касі
6	Платіжне доручення	Розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючому банку про списання з рахунку суми коштів та перерахування її на рахунок одержувача	Визначення суми безготівкових розрахунків платника з одержувачами коштів
7	Виписка банку	Відображено рух безготівкових коштів на рахунку в банку	Наведені суми безготівкових розрахунків на рахунку, відкритому в установі банку
8	Платіжна вимога	Розрахунковий документ, що містить вимогу одержувача до банку, що обслуговує платника, здійснити без погодження з платником переказ визначеної суми коштів з рахунку платника на рахунок одержувача	Відображення суми вимоги одержувача до платника за допомогою обслуговуючого банку без отримання дозволу платника на переказ суми
9	Розрахунковий чек	Розрахунковий документ, що містить нічим не обумовлене письмове розпорядження власника рахунку (чекодавця) банку-емітенту, у якому відкрито його рахунок, про сплату чекодержателю зазначеної в чеку суми коштів	Наведена сума грошей, які згідно письмового розпорядження власника рахунку повинні бути сплачені чекодержателю
10	Банківська платіжна картка	Спеціальний платіжний спосіб у вигляді пластикової картки, що використовується для ініціювання переказу коштів з рахунку платника з метою перерахування коштів зі своїх рахунків на рахунки інших осіб, отримання коштів в готівковій формі в касах банків	Відображення суми грошових коштів, які використовується для ініціювання переказу коштів з рахунку платника

Джерело: сформовано автором на базі [28; 29]

Банк реєструє всі здійснені операції по руху коштів на рахунку у виписці з рахунку. Дані з виписок банку переносяться в реєстри – у Журнал-ордер і Відомість по рахунку, далі в Головну книгу та у форми фінансової звітності.

Розглянемо наступну складову оборотних активів – поточну дебіторську заборгованість.

При реалізації продукції бухгалтерією підприємства-постачальника виписуються відповідні первинні документи, наведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Первинні документи з обліку розрахунків з покупцями та замовниками
ПП «Фірма Світлобудсервіс»

№ з\п	Назва документу	Призначення документу	Додаток
1	Накладна	Обліковий документ, який надає дозвіл на отримання, відправлення вантажів чи ТМЦ	Додаток М
2	Рахунок-фактура	Документ, що видається продавцем клієнту і містить перелік товарів, їх кількість і ціну, формальні властивості товару (вага і т. д.), умови поставки і дані про відправника і отримувача	Додаток Н
3	Акт здачі-прийняття робіт (надання послуг)	Документ, який фіксує фактичне виконання електромонтажних робіт, послуг. Формується й підписується особами сторін договору (замовниката підрядника)	-
4	Податкова накладна	Документ, який платник ПДВв Україні зобов'язаний представити покупцю (одержувачу) на його вимогу. Податкова накладна формується в електронному вигляді	-

Джерело: сформовано автором на [25; 28]

На підставі аналізу дебіторської заборгованості, СГ проводить нарахування резерву сумнівних боргів за квартал на звітну дату. Нараховані суми фіксуються як збільшення резерву на окремому балансовому рахунку і як витрати періоду на рахунку прибутків і збитків.

Наступною складовою ОА є поточні фінансові інвестиції. Це фінансові інвестиції на строк, що не перевищує 1 рік, які мають спроможність бути

вільно реалізовані в будь-який час (крім інвестицій, що є еквівалентом грошових коштів).

Підставою для здійснення записів у бухгалтерському обліку з інвестицій при придбанні, перепродажу цінних паперів з каси або поточного рахунку є касові документи (прибуткові та видаткові касові ордери), які фіксуються у касовій книзі. Оплата коштами може здійснюватися також через банк, що оформляють платіжними дорученнями чи розрахунковими чеками, які додають до виписки банку.

Розглянемо слідуєчи складові ОА – виробничі запаси.

Первинний облік матеріальних запасів характеризує їх наявність, рух за надходженням і вибуттям, за місцями зберігання. Номенклатуру, що пов'язана з назвою, рухом матеріальних запасів, напрямками використання, джерелами надходження, визначають за таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Облікові номенклатури з первинного обліку виробничих запасів

ПП «Фірма Світлобудсервіс»

Дані бухгалтерського обліку	Використання облікової інформації	В яких носіях інформації висвітлюються
Доставляння запасів на склад: дані щодо ціни, кількості, асортименту	Для обліку стану, руху, розрахунків, контролю надходження	Прибуткові накладні щодо надходження запасів. Розрахунково-платіжні вимоги з боку постачальника
Відвантаження запасів зі складу: дані щодо ціни, кількості, асортименту, кому видано	Для обліку стану, руху, контролю регулярного надходження та розрахунків	Лімітно-забірні картки, вимоги, накладні на відвантаження запасів покупцям

Джерело: сформовано автором на [28; 29]

Процес формування і використання облікових документів від початку та до моменту здавання цих носіїв економічної інформації в архів в бухгалтерському обліку має назву документообороту.

Для ПП «Фірма Світлобудсервіс» нами запропоновано розроблений графік документообороту (Додаток П), що має забезпечити раціональну

організацію первинного обліку. Для того щоб вивчити процес обліку ОА, потрібно визначити, що потрібно розуміти під тим чи іншим активом.

Вірогідність оцінки запасів залежить від їх класифікації при оприбуткуванні. У ПП «Фірма Світлобудсервіс» запаси класифікуються за групами: сировина та матеріали (субрахунок 201); паливо (субрахунок 203); будівельні матеріали (субрахунок 205); запасні частини (субрахунок 207); інші матеріали (субрахунок 209); МШП (рахунок 22); товари (рахунок 28).

Для узагальнення інформації про наявність і рух належних СГ запасів сировини і матеріалів призначено рахунок 20 «Виробничі запаси». Цей рахунок активний, балансовий, призначений для обліку господарських засобів. По дебету рахунку 20 «Виробничі запаси» відображаються надходження виробничих запасів на ПП «Фірма Світлобудсервіс», їх дооцінка, по кредиту – використання на виробництво, переробку, відпуск (передачу) покупцям, уцінка тощо [11]. Облік запасів ПП «Фірма Світлобудсервіс» здійснюється шляхом наступних бухгалтерських записів (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4

Проведення операцій з обліку запасів ПП «Фірма Світлобудсервіс»

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.	Додаток
1	2	3	4	5	6
1.	Придбано і оприбутковано запасні частини згідно накладної №1 від 28.02.2023 р.	207	631	300,00	М
	Відображено суму ПДВ з придбання запчастин	641	631	60,00	-
2.	Оприбутковано запаси від постачальника ТОВ «БРЕНД –ГРУП», накладна №РН-0000303	20	631	1180,00	Р
	Відображено суму ПДВ з придбання запасів	641	631	236,00	-
3.	Оприбутковано матеріальні цінності, виявлені під час інвентаризації	20	719	*	*
4.	Відображено нестачі і втрати, винна особа не встановлена	947	20	*	*

Закінчення таблиці 2.4

1	2	3	4	5	6
5.	Сума нестачі віднесена на рахунок винної особи	375	20	*	*
6.	Списано запаси для капітального будівництва замовнику згідно матеріального звіту	15	20	28785,38	С
7.	Списано запаси для виробництва продукції (лічильників)	23	20	16666,67	С
8.	Переведено до складу товарів для продажу виробничі запаси, раніше придбані з метою використання у виробництві	28	20	4515,00	С

Джерело: сформовано автором на [11]

Для бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, використовується рахунок 36.

Аналітичний облік розрахунків за рахунком 36 здійснюється окремо щодо кожної юридичної чи фізичної особи, якій відвантажено продукцію чи виконано роботи.

Дебіторська заборгованість, що не пов'язана з реалізацією продукції, робіт, послуг, фіксується на рахунку 37[11].

Для обліку дебіторської заборгованості на ПП «Фірма Світлобудсервіс» притаманні такі бухгалтерські проведення (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5

Типові операції з обліку дебіторської

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	2	3	4	5
Облік розрахунків з покупцями та замовниками				
1.	Реалізація виконаних робіт підряднику згідно акту приймання виконаних робіт	361	70	47364,00
2.	Зменшення доходу від реалізації на суму ПДВ	70	641	7894,00
3.	Відображення отримання іншого операційного доходу	361	71	*
4.	Надійшла оплата від покупця	301	361	3400,00

Закінчення таблиці 2.5

1	2	3	4	5
Облік розрахунків з підзвітними особами				
1.	Перераховано гроші на господарчі потреби	372	311	35720,00
2.	Списано на витрати використанні підзвітні суми згідно звіту	203	372	3362,81
3.	Списано на витрати використанні підзвітні суми згідно звіту	23	372	815,37
4.	Списано на витрати використанні підзвітні суми згідно звіту	92	372	35,00
5.	Повернуто частину невикористаних підзвітних сум	301	372	*
6.	Утримано із заробітної плати неповернені підзвітні суми	661	372	*

Джерело: сформовано автором на [11]

Наступним важливим елементом оборотних активів є грошові кошти та їх еквіваленти.

Для обліку касових операцій використовується активний, балансовий рахунок 30 «Готівка», який призначений для формування інформації про стан та рух грошових коштів в касі.

Облік операцій на рахунках в банку СГ ведеться на рахунку 31 «Рахунки в банках». Цей рахунок активний, балансовий прописано для обліку господарських засобів – грошових коштів, є відповідні субрахунки [11].

Операції з обліку безготівкових розрахунків ПП «Світлобудсервіс» за мають наступний вигляд (таблиця 2.6).

Таблиця 2.6

Типова кореспонденція рахунків з обліку безготівкових розрахунків

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	2	3	4	5
Надходження грошових коштів на рахунок у банку:				
1	Сплачено покупцями за виконані роботи	311	361	5246,72
2	Надходження передоплати від замовників	311	681	*
Вибуття грошових коштів з рахунку в банку:				
3	Перераховано в касу для одержання готівки	301	311	64500,00
4	Проведено передоплату постачальникам	371	311	*
5	Погашено за рахунок коштів в банку штраф	685	311	425,00

	перед ДВС			
9	Перераховано господарчі витрати МВО	372	311	35720,00

10	Перераховано постачальникам	631	311	51408,07
11	Погашено заборгованість перед бюджетом	641	311	*
12	Сплачено ЄСВ	651	311	13870,00
13	Перераховано суми заробітної плати	661	311	3362,00
14	Перераховано Ощадбанку % за обслуговування поточного рахунку	92	311	723,00

Джерело: сформовано автором на [11]

Підсумовуючи наведене, слід відмітити, що в цілому облік ОА на ПП «Світлобудсервіс» ведеться згідно діючих законодавчих вимог та методологічних підходів бухгалтерського обліку.

Однак потрібно, визначити особливості обліку окремих ОА (запасів), характерні для сфери діяльності ПП «Світлобудсервіс»:

ОА, зокрема запаси відпускаються у виробництво на підґрунті попередньо затверджених лімітів. Основними документами на базі яких обліковують видачу запасів зі складу у виробництво, крім накладної – вимоги є лімітно – забірні картки. У кінці звітного періоду оформлені лімітно – забірні картки передаються комірником і виконавцем робіт до бухгалтерії, де перевіряють правильність списання ОА на виробництво по кожному об'єкту та дільниці в цілому.

2.2. Відображення оборотних активів у фінансової і податкової звітності підприємства

В умовах сучасних інтеграційних процесів суб'єктам господарювання особливу увагу слід приділяти змінам нормативно-правової бази, яка регулює порядок відображення в обліку та звітності господарських операцій.

Відстеження змін законодавства України стосовно поширення міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) у фінансовій звітності підприємств та співставлення його із міжнародною практикою на даному

етапі розвитку держави є досить необхідним і дає можливість раціонально відобразити усі господарські процеси, які відбуваються у виробничо-господарській діяльності.

Свої позиції стосовно особливостей оцінки та відображення на рахунках бухгалтерського обліку господарських операцій, їх визнання та розкриття у фінансовій звітності згідно з МСФЗ висвітлювали у працях вітчизняні та зарубіжні науковці : Ф.Ф.Бутинець, М.П. Войнаренко, С.Ф. Голов[5; 6], Х.Ван. Грюнінг, Т.А. Демченко [9], В.М. Костюченко[6], М. Коен, В.М. Пархоменко, Т.М. Сльозко та інші. Однак, в зв'язку із змінами, які відбулись у законодавчій базі, окремі питання залишилися не вирішені.

Досить важливим є розгляд тенденцій поширення впровадження і дотримання міжнародних стандартів фінансової звітності в діяльності господарюючих підприємств і особливості складання фінансової звітності з урахуванням безпосереднього застосування МСФЗ.

Всі компанії країн-учасниць ЄС, які зареєстровані на біржах, зобов'язані публікувати консолідовану фінансову звітність відповідно до МСФЗ з 01 січня 2005 р. Тому поширення впровадження міжнародних стандартів відповідає цілям Ради з МСБО і загальним світовим тенденціям.

З метою залучення інвесторів та надання їм інформації для прийняття обґрунтованих рішень поточного й стратегічного характеру, вітчизняне законодавство затвердило порядок застосування МСФЗ для формування фінансової звітності СГ. Зазначене врегульовано ст. 121, яка з 01.01.2012р. доповнила Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. [27]. Крім цього було окреслено коло СГ, для яких застосування МСФЗ є обов'язком, отже ці підприємства повинні трансформувати фінансову звітність згодом до них приєднуються інші. Процес трансформації фінансової звітності обумовлює переведення інформацій бухгалтерського обліку в кінці звітного періоду шляхом перекласифікації статей звітності або господарських операцій та унесення коригувань відповідно до МСФЗ.

Отже, розглянемо напрями відображення ОА у складі загальних активів СГ за умови складання звітності за вимогами МСФЗ.

Для складання балансу згідно МСФЗ використовується інформація з урахуванням наступного:

- перевизнанням усіх активів за вимогами МСФЗ;
- застосуванням МСФЗ для оцінки усіх визначених вище активів;
- виключенням з активів тих, які не можуть бути визнані за МСФЗ;
- можливою перекласифікацією статей активів згідно з підходами МСФЗ.

Є в наявності два основних підходи до вирішення проблеми переведення вітчизняної фінансової звітності до вимог МСФЗ (рис.2.1).

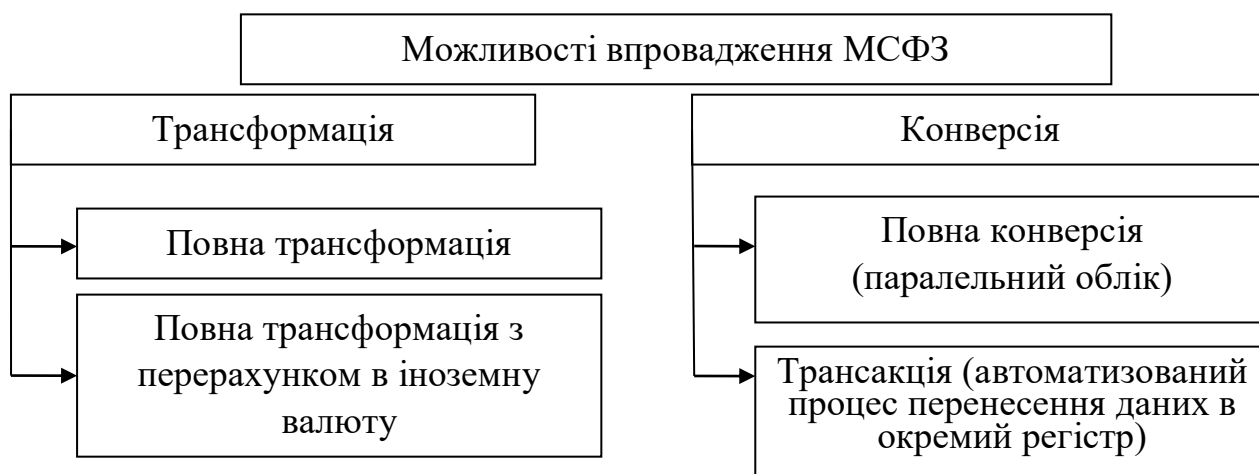

Рис. 2.1. Можливості впровадження МСФЗ у фінансову звітність

Джерело: сформовано автором на [6]

Вивчення загальних вимог щодо розкриття облікової інформації у фінансовій звітності СГ з огляду на обсяги її надання та рівень деталізації показує про застосування різних підходів до вказаного питання.

Перший підхід визначає суворе регламентування обсягів та рівня деталізації облікової інформації, яку потрібно висвітлювати в кожному фінансовому звіті.

Другий підхід - формування мінімальних обсягів та мінімального рівня деталізації облікової інформації, яку потрібно висвітлювати у фінансовому звіті з наданням СГ можливості додатково деталізувати облікову інформацію та розширити її обсяги, враховуючи вимоги доречності подання інформації для її розуміння, з огляду на мету формування фінансової звітності.

З ціллю прийняття ефективних управлінських рішень на рівні СГ повинна застосовуватися інформація, відображена у фінансовій звітності, яка б відповідала вимогам, що є зрозумілими та прийнятними для інвесторів.

Реформування системи бухгалтерського обліку в Україні відповідно до вимог МСФЗ потребує вирішення питання регулювання обліку на національному рівні. НП(С)БО були розроблені на підставі міжнародних з урахуванням національної економіки держави.

Таким чином, для суб'єктів малого підприємництва згідно НП(С)БО 1[21] встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати, форма і порядок складання яких визначаються НП(С)БО 25 [24]. Тому, ПП «Фірма Світлобудсервіс» складає баланс форма №1-м та звіт про фінансові результати форма №2-м (Додатки Д, Ж, К).

Розглянемо порядок заповнення статей балансу, що стосуються відображення у звітності підприємства ОА (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7

Регламент заповнення статей балансу форми №1-м щодо відображення
ОА підприємництва

№ з/п	Стаття	Наведена інформація
1	Виробничі запаси	Відображається вартість запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектувальних виробів, запасних частин, тари, будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для використання в ході нормального операційного циклу. У цій статті також наводяться витрати на незавершене виробництво і незавершені роботи (послуги), валова заборгованість замовників за будівельними контрактами

Закінчення таблиці 2.7

№ з/п	Стаття звітності	Наведена інформація
2	Готова продукція	Відображається собівартість виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками та відповідають технічним умовам і стандартам. У цій статті призначена також покупна вартість товарів, придбаних підприємством для подальшого продажу
3	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	Відображається заборгованість покупців або замовників за реалізовані їм продукцію, товари, роботи або послуги, включаючи забезпечену векселями заборгованість. У підсумок балансу включається чиста реалізаційна вартість, яка визначається шляхом вирахування з дебіторської заборгованості резерву сумнівних боргів
4	Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	Відображається визнана дебіторська заборгованість казначейських, фінансових і податкових органів, зокрема за розрахунками з тимчасової непрацездатності
5	Інша поточна дебіторська заборгованість	Наводиться заборгованість дебіторів, яка не включена до інших статей дебіторської заборгованості та яка відображається у складі оборотних активів
6	Поточні фінансові інвестиції	Відображаються фінансові інвестиції на строк, що не перевищують один рік і можуть бути вільно реалізовані в будь-який час
7	Грошові кошти та їх еквіваленти	Визначаються кошти в касі, на поточних та інших рахунках у банках, а також еквіваленти грошових коштів
8	Інші оборотні активи	Відображаються суми оборотних активів, які не включені до наведених вище статей розділу «Оборотні активи»
9	Витрати майбутніх періодів	Наводяться витрати, що мали місце протягом поточного або попередніх звітних періодів, але належать до наступних звітних періодів

Джерело: сформовано автором на [11]

В кінці кожного звітного періоду уся інформація про залишки оборотних активів фіксується у фінансовій звітності. Так, у Балансі (ф. № 1-м) (Додатки Д, Ж, К) залишки по грошових коштах відображаються у рядку 1165, причому на початку 2023 р. цей показник дорівнював значенню 2475,3 тис. грн., а на кінець 2023 р. – 2832,2 тис. грн. Інформація про залишки по дебіторській заборгованості відображається у рядках 1125 – 1155 (ф. № 1-м) (Додатки Д, Ж, К). Поточна дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю.

Запаси відображають у фінансовій звітності за найменшою величиною з двох можливих оцінок: первісною вартістю таких запасів або чистою вартістю реалізації. Причому останній показник визначається як очікувана ціна реалізації відповідних запасів підприємства в умовах звичайної виробничої діяльності за мінусом очікуваної суми витрат, потрібних на завершення їх виробництва та реалізацію.

В кінці звітного періоду інформація про залишки виробничих запасів на ПП «Фірма Світлобудсервіс» фіксується у формі фінансової звітності баланс (ф. № 1-м) (Додатки Д, Ж, К) у рядку 1100. На початку 2023 р. величина виробничих запасів базового підприємства становила 2777,9 тис. грн., а наприкінці 2023 р. цей показник фіксувався у розмірі 3322,5 тис. грн.

ПП «Фірма Світлобудсервіс» створює Податкову декларацію з податку на прибуток підприємства (Додаток Л). Подавати вказану декларацію за 2023р. підприємство повинно не пізніше 29.02.2024 р.

2.3. Аналіз ефективності використання оборотних активів та напрями удосконалення обліково-інформаційної системи ПП «Фірма Світлобудсервіс»

Забезпечення достатнього оборотного капіталу, що дає СГ можливість оплачувати сировину і робочу силу, робити витрати, пов'язані з виробничою та збутовою діяльністю, на практиці зводиться до необхідності вирішувати багато складних завдань.

Перша з них, рішення якої може суттєво поповнити оборотний капітал СГ, - управління запасами. За твердженням західних підручників фінансового менеджменту, з точки зору достатності оборотного капіталу жоден фактор не має такого значення, як швидкість обороту виробничих запасів.

Але щоб визначити вплив цього фактора потрібно мати як мінімум точну інформацію про наявність запасів і розрахувати нормативи їх

використання. Поряд з цим, однією з важливих причин недостатності оборотних коштів у безлічі СГ є відсутність стабільного надходження сировини. Це веде до того, що закуповується відразу іноді в 30 - 50 разів більше, ніж добова норма споживання сировини. Виходять залпові виплати, отже, необхідні величезні оборотні кошти. Отже, вирішення зазначених питань починається з аналізу ефективності використання ОА підприємства. Аналіз ОАПП «Фірма Світлобудсервіс» має на меті вирішення наступних завдань:

- визначити забезпеченість необхідними предметами та засобами праці, а також рівень їх використання за узагальнюючими й окремими показниками; встановити причини зміни їхнього рівня;

- розрахувати вплив використання виробничих та невиробничих засобів на обсяг виконання робіт, надання послуг та інші показники діяльності;

- виявити резерви підвищення інтенсивності й ефективності використання ОА підприємства.

Склад та динаміка ОАПП «Фірма Світлобудсервіс» за 2021 - 2023 роки проаналізовані на основі таблиці 2.8 (Додатки Д, Ж, К).

Таблиця 2.8

Склад та динаміка оборотних активів ПП «Фірма Світлобудсервіс»
за 2021 - 2023 рр.

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення 2023 р. (+,-) від			
				2021 р.		2022 р.	
				сума	%	сума	%
II. Оборотні активи, в тому числі:							
виробничі запаси (тис. грн.)	4011,7	2777,9	3322,5	-689,2	-17,4	544,6	19,6
дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (тис. грн.)	6909,4	1861,6	4105,2	-2804,2	-40,6	2243,6	120,5
дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (тис. грн.)	284,5	1505,7	1752,4	1467,9	515,9	246,7	16,4
інша поточна дебіторська заборгованість (тис. грн.)	55,1	1055,1	55,1	-	-	-1000,0	-94,8
грошові кошти та їх еквіваленти (тис. грн.)	530,0	2475,3	2832,2	2302,2	434,4	356,9	14,4

Разом	11790,7	9675,6	12067,4	276,7	2,3	2391,8	24,7
-------	---------	--------	---------	-------	-----	--------	------

Джерело: розраховано автором на основі [32]

Як видно з таблиці 2.8, впродовж аналізованого періоду простежуються непропорційні зміни загальної вартості оборотних активів ПП «Фірма Світлобудсервіс». Відтак, вартість оборотних активів підприємства у 2023 р., у порівнянні з 2021 р., збільшилась на 276,7 тис. грн., що у відсотковому вираженні становить 2,3 %. Порівняно з 2022 р., даний показник збільшився на 2391,8 тис. грн., або на 24,7 %. Аналізуючи динаміку окремих складових ОА підприємства, варто відзначити, що виробничі запаси підприємства у 2023р. порівняно з 2021 р. зменшилися на 689,2 тис. грн. або на 7,4 %, а порівняно з 2022 р. цей показник збільшився на 544,6 тис. грн. (19,6 %).

Впродовж аналізованого періоду простежується чітка тенденція до збільшення дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом. Отже, у 2023 р. вона збільшилась порівняно з 2021 р. на 1467,9 тис. грн. або більш ніж у 5 разів, а порівняно з 2022 р. аналогічний показник збільшився на 246,7 тис. грн. та на 16,4 %.

Разом з цим, дебіторська заборгованість базового підприємства за товари, роботи, послуги зменшилася у 2023 р. порівняно з 2021 р. на 2804,2 тис. грн. (40,6 %). Скорочення суми дебіторської заборгованості не завжди розцінюється як позитивний аспект, тому що може бути викликане зменшенням виконаних робіт, наданих послуг і неплатоспроможністю покупців. На підприємстві ПП «Фірма Світлобудсервіс», зменшення суми дебіторської заборгованості у складі оборотних активів є позитивною тенденцією, так як викликане налагодженням кредитної політики стосовно клієнтів. Найбільш позитивним є те, що зменшилася сума дебіторської заборгованості за роботи та послуги. Зменшення дебіторської заборгованості в активах підприємства вказує на те, що покупці вчасно розраховуються за виконані роботи і тим самим, між датою здачі виконаних робіт згідно акту та датою отримання за них коштів невеликий відрив.

Все це доводить, що на підприємстві ПП «Фірма Світлобудсервіс» застосовується досить обґрунтована кредитна політика щодо дебіторів.

Зазначимо, що суттєво збільшилася сума грошових коштів та їх еквівалентів – на 2302,2 тис. грн. або більш ніж у 4 рази у 2023 р. порівняно з аналогічним показником за 2021 р.

Інша поточна дебіторська заборгованість змінювалася протягом періоду нестабільно. За 2021 та 2023 рр. цей показник був на однаковому рівні 55,1 тис. грн., а у 2022 р. інша поточна дебіторська заборгованість значно зросла до 1055,1 тис. грн. у загальному підсумку, що порівняно з 2023 та 2021 рр. було більше на 94,8 %.

Структура активів ПП «Фірма Світлобудсервіс» за 2021 - 2023 рр. можливо дослідити за допомогою даних (таблиця 2.9).

Таблиця 2.9

Структура оборотних активів та їх динаміка
ПП «Фірма Світлобудсервіс» за 2021 - 2023 рр.

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Питома вага, %			Абс. відх, % 2023 р. від	
				2021 рік	2022 рік	2023 рік	2021 рік	2022 рік
II. Оборотні активи, в тому числі:								
виробничі запаси (тис. грн.)	4011,7	2777,9	3322,5	34,0	28,7	27,5	-6,5	-1,2
дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (тис. грн.)	6909,4	1861,6	4105,2	58,6	19,2	34,0	-24,6	14,8
дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (тис. грн.)	284,5	1505,7	1752,4	2,4	15,6	14,5	12,1	-1,1
інша поточна дебіторська заборгованість (тис. грн.)	55,1	1055,1	55,1	0,5	10,9	0,5	-	-10,4
грошові кошти та їх еквіваленти (тис. грн.)	530,0	2475,3	2832,2	4,5	25,6	23,5	19,0	-2,1

Разом	11790,7	9675,6	12067,4	100	100	100	-	-
-------	---------	--------	---------	-----	-----	-----	---	---

Джерело: розраховано автором на основі [32]

Так, у 2023 р. найбільшу частку у структурі ОА підприємства займала дебіторська заборгованість за роботи та послуги – 34% (таблиця 2.9). Частка виробничих запасів ПП «Фірма Світлобудсервіс» за аналогічний період складала 27,5 %.

Аналізуючи частку грошових коштів та їх еквівалентів у загальній структурі ОА, можна стверджувати, що у 2023 році вона збільшилась порівняно з 2021 р. на 19 %, проте порівняно з 2022 р. зменшилась на 2,1%.

Протягом досліджуваного періоду питома вага виробничих запасів в структурі оборотних активів поступово зменшувалась. Отже, у 2023 р. порівняно з 2021 р. зменшилась на 6,5 %, та порівняно з 2022 р. – на 1,2 %.

Разом з цим, дебіторська заборгованість ПП «Фірма Світлобудсервіс» в загальній структурі оборотних активів було нестабільною, спочатку зменшувалась, потім збільшувалась, так у 2023 р. порівняно з 2021 р. частка цієї дебіторської заборгованості зменшилась на 24,6 %, та порівняно з 2022 р. збільшилась на 14,8 %.

Підсумовуючи результати аналізу складу, структури та динаміки оборотних активів ПП «Фірма Світлобудсервіс» за 2021 - 2023 рр., можна дійти до висновку, що такі складові ОА підприємства як виробничі запаси та дебіторська заборгованість за роботи, товари та послуги у вартісному вираженні змінювалися нерівномірно, разом з цим, питома вага виробничих запасів у загальній структурі ОА підприємства поступово знижувалась, а питома вага вказаної дебіторської заборгованості змінювалася нерівномірно, проте у 2023 р. займала домінуючу позицію у структурі ОА базового підприємства.

Важливими показниками, які характеризують ефективність використання виробничих запасів ПП «Фірма Світлобудсервіс» є коефіцієнт оборотності, коефіцієнт закріплення і тривалість одного обороту.

Коефіцієнт оборотності виробничих запасів ($K_{оз}$) вказує, скільки разів у середньому відбувалося поповнення запасів підприємства протягом періоду дослідження. Даний коефіцієнт розраховують за допомогою формули (2.1):

$$K_{оз} = \frac{ЧД}{Зз}, \quad \text{або} \quad K_{оз} = \frac{СРП}{Зз}, \quad (2.1)$$

де ЧД - чистий дохід (виручка) від реалізації робіт, послуг;

Зз - середні залишки виробничих запасів за звітний період;

СРП - собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг).

Середні залишки визначаються як середньоарифметичну величину між залишками виробничих запасів на початок і кінець звітної періоду. Якщо розрахований коефіцієнт оборотності запасів становить наприклад, 6, то це означає, що суб'єкт господарювання для забезпечення своєї виробничої діяльності має запасів на два місяці наперед ($12 : 6 = 2$) і виробничі запаси протягом звітної року поповнювалися три рази. Визначення оптимальної величини вказаного показника виконати важко, в зв'язку з тим, що потрібно враховувати специфіку виду економічної діяльності конкретного СГ. Отже, чим вища оборотність виробничих запасів, тим більш ефективно вони використовуються, менше обігових коштів витрачається на їх придбання. Зменшення коефіцієнта оборотності виробничих запасів на кінець звітної періоду порівняно з його значенням на початок свідчить про сповільнення обороту запасів.

Наступним показником, оберненим до швидкості обороту, є коефіцієнт закріплення виробничих запасів ($Kз$), який розраховується за формулою (2.2):

$$Kз = \frac{Зз}{ЧД}, \quad \text{або} \quad Kз = \frac{Зз}{СРП}, \quad (2.2)$$

де Зз- середні залишки виробничих запасів за звітний період;

ЧД - чистий дохід (виручка) від реалізації робіт, послуг;

СРП - собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг).

Коефіцієнт закріплення виробничих запасів характеризує вартість матеріальних ОА, яка припадає на одну гривню чистого доходу СГ або собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг). Позитивною тенденцією рахується зменшення зазначеного показника щодо попередніх періодів.

Вагомою характеристикою ефективного використання виробничих запасів є тривалість (період) обороту запасів ($Чоз$). Вона розраховується за формулою (23.3):

$$Чоз = \frac{T}{Коз}, \quad (2.3)$$

де Т- кількість днів, за які обчислюється оборотність (при цьому вважається, що місяць дорівнює 30 дням, квартал – 90, півріччя – 180 і рік 360);

Коз – коефіцієнт оборотності виробничих запасів.

Показник ($Чоз$) показує час, протягом якого виробничі запаси трансформуються в гроші. Зменшення значення ($Чоз$) на кінець звітного періоду порівняно з його початковим значенням вважається позитивним, якщо зазначене не перешкоджає нормальному процесу виробництва, не загрожує дефіцитом матеріальних оборотних активів.

Також потрібно відмітити, що зазначені показники можна обчислювати для окремих видів виробничих запасів СГ (матеріали, сировина, напівфабрикати тощо).

Динаміка оборотності виробничих запасів ПП «Фірма Світлобудсервіс» наведена в таблиці 2.10.

Аналіз інтенсивності використання виробничих запасів на ПП «Фірма Світлобудсервіс» свідчить, що швидкість обороту у 2022 р. порівняно з 2021р., а також у 2023 р. порівняно з 2022 р. зросла. Коефіцієнт оборотності

виробничих запасів спочатку зменшився на 1,41, тобто вони поповнювалися з початку періоду дослідження у 2021 р. більш ніж 6 разів, а в 2022 р. вже 8 разів. У 2023 р. коефіцієнт оборотності виробничих запасів збільшився на 7,69, порівняно з аналогічним показником за 2022 р., тобто вони поповнювалися більш ніж 15 разів.

Таблиця 2.10

Динаміка оборотності виробничих запасів ПП «Фірма Світлобудсервіс»
за 2021 – 2023 рр.

№ з/п	Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення (+,-)	
					2022 до 2021 р.	2023 до 2022 р.
1	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	34563,1	27386,7	48069,4	-7176,4	20682,7
2	Середньорічний залишок виробничих запасів, тис. грн.	5187,2	3394,8	3050,2	-1792,4	-344,6
3	Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	6,66	8,07	15,76	1,41	7,69
4	Тривалість обороту виробничих запасів	54,05	44,61	22,84	-9,44	-21,77
5	Коефіцієнт закріплення виробничих запасів	0,15	0,12	0,06	-0,03	-0,06

Джерело: розраховано автором на основі [32]

Зниження коефіцієнта закріплення виробничих запасів з 0,12 до 0,06 у 2023 р. відносно 2022 р., а також аналогічна тенденція спостерігалася у 2022 р. порівняно з попереднім роком, свідчить про зменшення вартості матеріальних ОА, що припадають на одну гривню собівартості реалізованих робіт ПП «Фірма Світлобудсервіс», яка здебільшого займається електромонтажними роботами. Тривалість обороту виробничих запасів зменшилась майже на 22 дні у 2023 р. порівняно з 2022 р., отже у 2022 р. матеріальні оборотні активи трансформувались у кошти за 44,61 днів, а в 2023 р. – майже за 23 днів. Зменшення тривалості обороту свідчить про зростання оборотності виробничих запасів. Поряд з цим, у 2023 р. знизилися

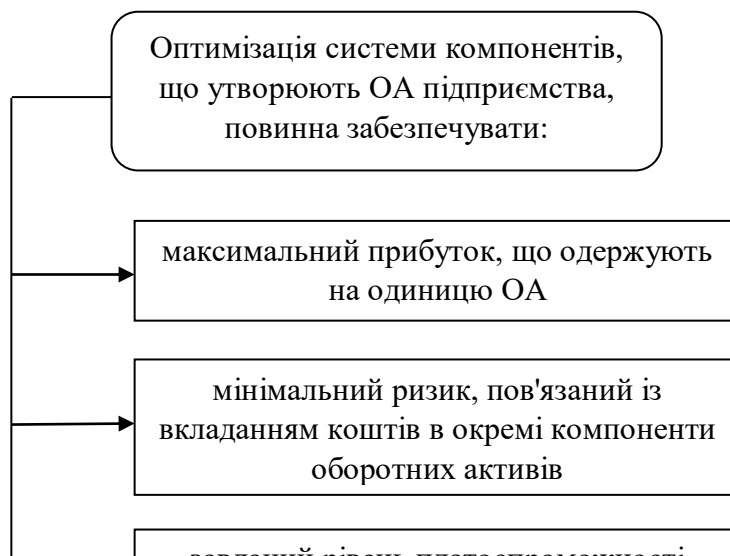
середньорічні залишки виробничих запасів і досягли свого мінімального значення протягом періоду дослідження в сумі 3050,2 тис. грн. Зростання оборотності виробничих запасів дає підстави стверджувати про позитивні тенденції у системі забезпечення і збуту ПП «Фірма Світлобудсервіс».

Таким чином, на підставі проведеного аналізу можна зробити висновок, що управління ОА суб'єкта господарювання в першу чергу має передбачати визначення оптимальної величини, розробку варіантів фінансування та сприяння ефективності їх використання. Оптимальна величина ОА повинна з одного боку забезпечувати безперебійне ефективне функціонування ПП «Фірма Світлобудсервіс», з іншої - мінімізувати наявність недіючих оборотних активів.

Застосовуючи результати аналізу сутності ОА і з ціллю формування методичного підходу до оцінки ефективності їх використання, сукупність ОА опрацюємо у вигляді системи, тому що ці компоненти:

- утворюють комплекс, який забезпечує виробничими та фінансовими ресурсами всі процеси, що відбуваються у СГ;
- знаходяться у взаємозв'язку, оскільки придбання або витрачання будь-якого компонента ОА в результаті більшості виробничо-господарських операцій коригує решту компонентів.

В якості критерію ефективності діяльності доцільно застосовувати показник ступеня досягнення оптимального рівня системи, що аналізується (підприємство, ОА тощо), або процесу, що протікає (виробничої, фінансової, інвестиційної діяльності). Модель оптимізації системи компонентів, які утворюють ОА, зображена на (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Модель оптимізації системи компонентів ОА

Джерело: узагальнено автором на основі [2]

Наведена модель оптимізації припускає окремі допущення, які були сформовані на підставі досвіду найбільш ефективно працюючих виробничих підприємств. До них можна віднести наступне:

1. Частка дебіторської заборгованості в ОА, як правило не перевищує частку запасів у тій самій сукупності. Зазначене співвідношення ґрунтується на зваженій кредитній політиці СГ, а також на раціональному управлінні виробничими запасами.

2. Сума грошових надходжень підприємства складається з двох складових:

- коштів, необхідних для покриття поточних і непередбачених витрат;
- коштів, розміщених на банківських рахунках[2].

Величина першої складової дорівнює не менше 10% оборотних активів підприємства. Отже, сума часток інших компонентів оборотних активів дорівнює 0,9.

Висновки до розділу 2

1. Основні положення обліку матеріальних оборотних активів в підрядних будівельних організаціях регламентовані НП(С)БО 9 та Планом рахунків, якими сформульовано саме поняття запасів, їх склад, принципи оцінки, облікова одиниця, рахунки обліку запасів та їх кореспонденція. Придбані за гроші для виробничої діяльності ОА забезпечать у майбутньому додаткове надходження грошових коштів на підприємство.

У ПП «Фірма Світлобудсервіс» використовується журнально – ордерна форма обліку. Регістри бухгалтерського обліку в ПП «Фірма Світлобудсервіс» мають назву, період реєстраціїздійснених господарських операцій, прізвища і підписи або інші дані, що дають можливість ідентифікувати осіб, які брали участь у їх складанні. Господарські операції відображаються в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були проведені.

2. В процесі руху документів по ПП «Фірма Світлобудсервіс» можна виділити деякі закономірності. Так, спочатку документи складаються та оформлюються і передаються до облікового підрозділу для обробки. Потім інформація вноситься до системи програмного забезпечення з використанням програмного продукту BASS, де обробляється бухгалтерами. На підставі такої інформації створюються облікові регістри, які при використанні автоматизованої форми ведення бухгалтерського обліку представлені журналами та відомостями по окремих рахунках. Автоматизована системи обліку дозволяє порівнювати та звіряти обороти по синтетичним та аналітичним рахункам швидко із найменшою вірогідністю помилок. Зазначена облікова інформація узагальнюється у формах фінансової звітності базового підприємства. На підґрунті достовірних облікових даних ПП «Фірма Світлобудсервіс» складає податкову звітність, зокрема Податкову декларацію з податку на прибуток підприємства.

3. Основною інформаційною базою аналізу ОА є фінансова звітність підприємства. До управління вказаним компонентом ресурсів підприємства ПП «Фірма Світлобудсервіс» потрібно підходити дуже виважено, оскільки від ефективного використання ОА залежить досягнення найвищих фінансових результатів, що метою підприємницької діяльності. Для цього потрібно систематично детально вивчати та аналізувати внутрішні і зовнішні фактори, що мають вплив на величину ОА, а також на показники ефективності їх використання.

Однією з ключових умов розвитку СГ й інтенсифікації його виробничо-господарської діяльності є стабільне забезпечення матеріальними ОА та раціональне їх використання. Це пов'язано з тим, що вартість матеріальних ОА має суттєву питому вагу у витратах виробництва, тому ефективне використання сировини, матеріалів, напівфабрикатів чи комплектуючих сприяє покращенню фінансового становища підприємства.

ВИСНОВКИ

1. На нинішньому етапі розвитку України економічний механізм формування та ефективного застосування ОА викликає значний інтерес у теоретиків та фахівців з обліку та аналізу. В умовах трансформаційної економіки чиниться перехід до ринкових методів хазяйнування та переосмислюється роль ОА в управлінні підприємством. Облік виконує важливу роль в інформаційно-аналітичному забезпеченні процесу управління, тому що є основою для формування управлінської звітності, отже він є підґрунтям для прийняття виважених управлінських рішень.

2. Оборотні активи набули сучасних істотних змін за рахунок формування джерел їх фінансування, нових фінансових інструментів, що суттєво вплинули на процес вибору тактичних та стратегічних управлінських рішень стосовно фінансово-господарської діяльності СГ. Зазначене обтяжує відображення в обліку виробничо-господарських операцій та пошук прикладних рішень, які позначаються на умовах і чинниках руху ОА підприємства.

3. Сфера економічної діяльності, до якої відноситься ПП «Фірма Світлобудсервіс» здебільшого здійснює електромонтажні роботи, а також займається введення в дію будівель, інженерних споруд та виробничих потужностей тощо.

За результатами 2023 р. дохід від реалізації становив 55934,3 тис. грн., що на 23894,3 тис. грн. перевищує показник 2022 р. та на 14329,7 тис. грн. перевищує аналогічний показник 2021 р.

Чистий прибуток – основний показник діяльності господарюючого суб'єкту, спостерігався протягом 2021-2023рр. і становив відповідно 3302,4 тис. грн., 1477,1 тис. грн. та 1980,5 тис. грн.

Аналіз результатів діяльності ПП «Фірма Світлобудсервіс» за підсумками 2023 р. та їх порівняння з аналогічними показниками попередніх

періодів свідчить про збільшення загальних обсягів виробництва та доходу від реалізації робіт та послуг. Поряд з цим, збільшення інших витрат операційної діяльності частково нівелює отриманий позитивний результат від збільшення обсягів реалізації робіт та послуг. Тому керівництву ПП «Фірма Світлобудсервіс» потрібно сконцентрувати зусилля на оптимізації витрат та підвищенні рівня управління підприємством.

4. Оцінка ОА (запасів), що приходять на підприємство здійснюється в обліку за первісною вартістю, яка включає підрахунок всіх витрат на доставку та придбання. При вибутті запасів НП(С)БО визначено декілька методів оцінки, кожен з них має свої переваги та недоліки, що зумовлює їх використання СГ в залежності від поставленої мети.

Тому потрібно зауважити, що на невеликих підприємствах під час оцінки вибуття запасів здебільшого використовують метод ідентифікованої собівартості в поєднанні з постійною системою обліку їх руху. Отже, ПП «Фірма Світлобудсервіс» доцільно запропонувати вказаний метод.

5. Управління ОА в першу чергу має передбачати визначення оптимальної величини, розробку варіантів фінансування та забезпечення ефективності їх використання. Оптимальна величина оборотних активів повинна з однієї сторони забезпечувати безперебійне ефективне функціонування підприємства, з іншої - мінімізувати наявність недіючих оборотних активів.

6. Важливим завданням аналітики з питань аналізу ОА є оцінка динаміки абсолютних та відносних показників, визначення ступеня впливу окремих чинників на ефективне використання ОА та виявлення невикористаних резервів. В процесі аналізу показників ефективності використання ОА підприємства вагомим є визначення, за рахунок яких факторів сформувався той чи інший показник. Закономірним є наявність різних напрямів прискорення оборотності ОА, які залежать від рівня організації виробництва на підприємстві. Вважаємо доцільним шукати такі шляхи на кожній із стадій кругообігу ОА.

Величина виробничих запасів і відносний розмір обігових коштів на їх утворення можуть бути зменшені шляхом удосконалення матеріально-технічного забезпечення:

- прискорення і здешевлення перевезень;
- поліпшення організації складського господарства на основі його механізації й автоматизації;
- застосування більш точного нормування витрат матеріалів;
- скорочення невиробничих затрат матеріалів.

Важливим завданням для керівництва ПП «Фірма Світлобудсервіс» є визначення резервів збільшення показників оборотності та ліквідності ОА і розроблення певних заходів щодо їх мобілізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безверхий К. Фінансова звітність за МСФЗ: міфологія від Мінфіну. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2013. № 2. С. 8 – 11.
2. Бурбело О.А., Зуєва О.І. Оцінка ефективності використання оборотних активів. *Економіка АПК*. 2008. №11. С.50-53.
3. Василішин С.І. Економічна сутність категорії "оборотні засоби підприємств". *Економіка АПК*. 2013. №1. С.147 - 150.
4. Власова Н.О., Чорна М.В., Михайлова О.В. Чинники формування оборотних активів підприємств роздрібної торгівлі. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. №8. С.156 – 163.
5. Голов С.Ф. МСФЗ в Україні: шляхом спроб і помилок. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. №3. С.3 – 12.
6. Голов С. Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: Практичний посібник. К.: Лібра, 2004. 880 с.
7. Господарський кодекс України: Постанова Верховної Ради України від 16.01.2003р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 21.05.2024).
8. Гречан А.П. Особливості формування витрат на управління оборотними активами підприємств промисловості та торгівлі. *Економіка & держава*. 2007. №2. С. 27 – 29.
9. Демченко Т.А. Економічна суть оборотних активів і проблеми їх визнання й класифікації. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. №12. С. 175 - 179.
10. Іванчук Н. В. Фінансова звітність як джерело інформації для аналізу фінансового стану підприємства. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка*. 2020. № 18. С. 57-61.
11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку

активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 20.05.2024).

12. Кірдіна О.Г. Управління оборотними активами підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. № 43. С. 133-137.

13. Колотуха С., Борейко І. Ефективне використання оборотних засобів сільськогосподарськими підприємствами. *Банківська справа*. 2012. №5. С. 39 - 50.

14. Купріна Н.М., Ступницька Т.М, Баранюк Х.О., Величко О.М. Оборотні активи в системі управління підприємства: сучасні аспекти обліку, аналізу та аудиту. *Економіка харчової промисловості*. 2021. Т. 13. Вип.2. С. 50-57. URL: <https://doi.org/10.15673/fie.v13i2.2040> (дата звернення 20.05.2024).

15. Мартиненко В. П., Легеза Н. В. Прогресивні підходи до управління оборотними активами підприємств. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2016. № 18. С. 225-229.

16. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів від 28.03.2013 № 433. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/v0433201-13>(дата звернення 20.05.2024).

17. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів від 11.04.2013 № 476. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0476201-13#Text>

18. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Hide/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%201_ukr_2023.pdf (дата звернення 20.05.2024).

19. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси». URL: https://www.mof.gov.ua/storage/files/Hide/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%202_ukr_2023.pdf (дата звернення 15.05.2024).

20. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручник. К. : Знання, 2011. 630 с.
21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ МФУ від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17> (дата звернення 20.05.2024).
22. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 №246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення 15.05.2024).
23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення 10.05.2024).
24. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ МФУ від 25.02.2000 № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>. (дата звернення 20.05.2024).
25. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. (дата звернення 20.05.2024).
26. Порядок подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>. (дата звернення 22.05.2024).
27. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України № 996 - XIV від 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>. (дата звернення 20.05.2024).
28. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від

24.05.1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>.
(дата звернення 20.05.2024).

29. Пушкар М.С. Облікова політика і звітність: навчальний посібник. Тернопіль: Карт-бланш, 2018. 141 с.

30. Смольнякова Н. М., Власова Н. О., Михайлова О. В. Принципи та основні етапи оптимізації в системі управління оборотними активами на підприємствах роздрібно́ї торгівлі. *Бізнесінформ*. 2013. № 6. С. 202-208.

31. Тарасенко Н.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Н.В. Тарасенко, І. М. Вагнер. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 444 с.

32. Фінансова звітність та реєстри обліку ПП «Фірма Світлобудсервіс» за 2021-2023 рр.

33. Филипенко О. М., Гросул В. А. Оптимізація структури оборотних активів підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2011. № 2. С. 172-179.

34. Чернишова Л.В. Економічний аналіз суб'єктів господарювання: перспективи розвитку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2022. № 8 (297). С. 40-47.

35. Швець Ю. О., Скворцова А. В. Управління оборотними активами підприємств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2015. № 13. С. 127-130.

36. Яцишин Н.З. Етапи аналітичної роботи. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія "Економіка". Спецвипуск 22. Ч. II. 2007. С. 266 - 273.

37. Zasadnyi B. A. The Methodology for Evaluating the Impact of Applying of IFRS on the Financial Status of Enterprises. *Business*, 2018. № 6. P. 269–274.

38. Musa A. The Role of IFRS on Financial Reporting Quality and Global Convergence: A Conceptual Review. *International Business and Accounting Research Journal*, 2019. 3(1). P. 67–76.

39. Penela D., Estevas J., Morais A. I. The Effect of IFRS Adoption on the Business Climate: A Country Perspective. *Journal of Risk and Financial*

Management, 2022. № 15(12). Р. 604. URL: <https://www.mdpi.com/1911-8074/15/12/604>. (дата звернення 18.05.2024).